

WORKSHOP BIJENFOTOGRAFIE

Hoe fotograferen we wilde bijen om ze later als soort te herkennen?

Arie Koster

www.denederlandsebijen.nl

Arie Koster (bijenmakelaar, stadsecoloog, specialist bijenbeheer)

www.bijenhelpdesk.nl

ariekoster@bijenhelpdesk.nl

Per jaar krijg ik een paar honderd foto's opgestuurd van wilde bijen. Je raadt het al: of ik even kan zeggen welke bij het is. Vaak zijn het andere insecten zoals blinde bijen, hommelmelzweefvliegen, wolwevers enz. Maar ook veel foto's van bijen waarvan essentiële kenmerken niet te zien zijn. Daar kan je dan weinig mee. Omdat te verbeteren heeft Utrecht Natuurlijk een workshop 'Fotograferen van wilde bijen' georganiseerd (2015)

Je mag alles van deze presentatie vergeten

Het enige dat je moet onthouden, is dat het grote voordelen heeft als je een bij vanuit verschillende standpunten probeert te fotograferen. Maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Heel vaak heb je geen keuze en dan mag je al heel blij zijn als er iets herkenbaars op de foto staat. Maar de meeste bijen komen op dezelfde plant terug. Het kost soms uren of zelfs dagen om een bij goed in beeld te krijgen.

Fotografeer indien mogelijk:

- fouragerende bijen met minimaal 1/500 sec.
- vliegende bijen met minimaal 1/640 sec.
- niet bewegende of langzaam beweegende bijen met 1/125-300 sec.
- als je de vrije keuze hebt, zo veel mogelijk met de zon in de rug.
- de bij in de lengte, parallel met de lens.
- vanaf de bovenkant en gekromde bijen schuin van achteren.
- de kop van voren als je gele of witte vlekken denkt te zien.
- de punt van het achterlijf.
- als deze niet geheel zijn bedekt door stuifmeel, probeer dan de achterpoten of de buikschuier zo goed mogelijk vast te leggen.
- probeer een keer scherp te stellen op de vleugels.

Fotografeer altijd in de zwaarste stand mininmaal 300 pixels per inch en zo groot mogelijk beeld (ca. 4200.2800 pixels) i.v.m uitsnijden.

Wat zijn bijen

- insecten met kop, borststuk, achterlijf, 3 paar poten, 1 of 2 paar vleugels en een uitwendig skelet

Bijen zijn vliesvleugelige insecten

- 2 paar vliezige vleugels: de voorste groot, achterste klein
- wespentaille: het laatste deel van het borststuk is 1^e achterlijf segment
- geveerde haren
- een angel
- een scopa (verzamelharen voor stuifmeel aan de achterpoten of aan de onderkant van het achterlijf)
- ogen min of meer aan de zijkant van de kop
- antenne vrouwtje 12 leden; mannetje 13 leden
- bijen leven van nectar en stuifmeel

Ogen min of meer
aan de zijkant van de kop >

Antenne lang t.o.v. vliegen

- 1: borststuk
- 2: achterlijf
- 3: voorvleugel
- 4: achtervleugel
- 5: Wespentaille

Een wespbij

Onder * bevindt zich de wespentaille

©Arie Koster

De wespentaille bij de honingbij

De blinde bij (een zweefvlieg) lijkt
op een honingbij

De ogen zijn groot en
de wespentaille ontbreekt

Pendelzweefvlieg

Ogen groot > < Antenne kort

Een zweefvlieg heeft 2 vleugels

Sommige bijensoorten zijn bijna onder alle omstandigheden goed herkenbaar zoals de grote wolbij

Dit geldt ook voor de gewone sachembij die van begin maart tot half mei vliegt. De datum van een foto kan ook bijdragen aan het herkennen van een bij.

Met pluimvoetbij is geen verwarring mogelijk

Welke soort zandbij is dit?

De grasbij. De haarbandjes en de kleur van de verzamelharen zijn hier goed zichtbaar.

Het roodgekleurde achterlijf is met een beetje goede wil nog net te zien. Maar de andere kenmerken niet.

Maar zo (gekromd) is het overtuigend een ereprijszandbij

Een akker of boomhommel? Het eerste ligt het meest voor de hand.

Maar als je hem zo fotografeert dan weet je het zeker. Het is

Geen boomhommel want die is aan de voorkant bruin en heeft een witte punt

Probeer een bij vanaf de zijkant of schuin van boven te fotograferen

De kleur en de vorm van de verzamelharen zijn belangrijke kenmerken, maar die zijn vaak niet te zien.

Als bijen geen stuifmeel op hun achterpoten hebben is de kleur van de verzamelharen goed zichtbaar

Tuinbladsnijder is zo gefotografeerd herkenbaar. Maar het stuifmeel maakt de kleuren van de buikschuier lastig zichtbaar

Tuinbladsnijder van boven af met goed zicht op de haarbandjes

Tuinbladsnijder schuin van boven met goed zicht op de buikschiuer

Vooral bij zandbijen kunnen haarbandjes doorslaggevend zijn voor het vaststellen van de naam van de bij.

De punt van het achterlijf is karakteristiek voor de vrouwtjes van groefbijen en een belangrijk kenmerk voor de determinatie van veel andere bijen.

Fimbria bij klokjesdikpoot

Fimbria bij zwart-rosse zandbij; als je geluk hebt is de scopa nog vrij van stuifmeel en dan vang je twee vliegen in een klap

Soorten van verschillende groepen (geslachten) bijen zijn op foto's nauwelijks te herkennen. Dit geldt voor bloedbijen, wespbijen veel kleine groefbijen en maskerbijen. Vaak of meestal moet je dan genoeg nemen met de geslachtsnaam.

Tientallen bijen zijn in combinatie met een bepaalde plant goed te herkennen.
Bijvoorbeeld klokjesdikpoot bij ruig klokje

Grote klokjesbij bij ruig klokje

Kattenstaartbij met groenig stuifmeel op grote kattenstaart

Slobkousbij op weg naar grote wederik. In de praktijk is er maar 1 bij van deze vorm die op deze plant vliegt.

Als je geluk hebt, tref je de slobkousbij in een slaap- of schuilhoudig aan. Het enige dat je dan dwars kan zitten, is de wind of dikke wolken voor de zon

Wormkruidbij op boerenwormkruid: goed herkenbaar aan de haarbandjes. Lijkt spekend op duinzijdebij, maar je bent dan wel dicht buurt.

Tronkenbij op meisjesogen

Tronkenbij op gele ganzenbloem

Kleine roetbij vliegt op allerlei gele composieten zoals kleine leeuwentand en biggenkruid.

Maskerbijen hebben geen verzamelharen. Ze verzamelen stuifmeel met hun mond. De voorkant van de kop in combinatie met de korte haarbandjes aan de zijkant van het achterlijf kunnen een bijdrage leveren aan het herkennen van de soort. In combinatie met de plant is het in dit geval resedamaskerbij

Resedamaskerbij op wilde reseda

Zie verder op

via

www.denederlandsebijen.nl